

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Ansion (spr.)
Sędziowie	SSA Zbigniew Gwizdak SSA Maria Małek - Bujak
Protokolant	Sebastian Adameczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2013 r. w Katowicach

sprawy z odwołania (...) Spółki z o.o. w R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale zainteresowanych: K. B. (K. B.), S. B. (S. B.), S. C. (S. C.), H. Ć. (H. Ć.),
M. D. (M. D.), S. D. (1)
(S. D. (1)), G. D. (G. D.), M. D. (M. D.), S. D. (2) (S. D. (2)), E. E. (E. E.), J. F. (J. F.),
E. G. (E. G.), M. G. (M. G.),
J. G. (J. G.), P. G. (1) (P. G. (1)),
P. G. (2) (P. G. (2)), G. G. (G. G.),
R. H. (R. H.), B. H. (B. H.),
M. J. (M. J.), Ł. J. (1) (Ł. J. (1)),
J. J. (1) (J. J. (1)), J. J. (2) (J. J. (2)), Ł. J. (2) (Ł. J. (2)), A. J.
(A. J.), T. K. (T. K.), K. K. (1) (K. K. (1)), W. K. (W. K.), B. K. (1) (B. K. (1)), M. K. (1) (M. K. (1)), Ł. K. (Ł. K.), B. K.
(2) (B. K. (2)), M. K. (2) (M. K. (2)), Z. K.
(Z. K.), K. K. (2) (K. K. (2)), P. K.
(P. K.), M. L. (M. L.), A. L. (1) [S.],
J. L. (J. L.), A. L. (2) (A. L. (2)),
P. Ł. (P. Ł.), J. M. (1) (J. M. (1)), E. M. (E. M.), M. M. (1) (M. M. (1)), G. M. (G. M.),
J. M. (2) (J. M. (2)), Z. M. (Z. M.), A. M. (A. M.), J. M. (3)
(J. M. (3)), M. M. (2) (M. M. (2)), M. M. (3) (M. M. (3)), K. M. (K. M.), W. M. (W. M.), I. M. (I. M.), M. O. (M. O.), B. O.
(B. O.), Z. O. (1) (Z. O. (1)),
Z. O. (2) (Z. O. (2)), E. P. (E. P.), A. P. (A. P.),
B. P. (1) (B. P. (1)), P. P. (1) (P. P. (1)), Ł. P. (Ł. P.), H. P. (H. P.), B. P. (2)
(B. P. (2)), G. P. (G. P.), M. P.

(M. P.), E. R. (E. R.), Z. R. (Z. R.), K. S. (1) (K. S. (1)), J. S. (1) (J. S. (1)), S. S. (2) (S. S. (2)), J. S. (2) (J. S. (2)), K. S. (2) (K. S. (2)),
Ł. S. (Ł. S.), M. S. (1)
(M. S. (1)), P. S. (P. S.), M. S. (2) (M. S. (2)), A. S. (1) (A. S. (2)), B. S. (1) (B. S. (1)), M. S. (3) (M. S. (3)),
R. S. (R. S.), B. S. (2) (B. S. (2)),
B. S. (3) (B. S. (3)), M. S. (4) (M. S. (4)), B. S. (4) (B. S. (4)), M. Ś. (M. Ś.), G. Ś. (G. Ś.), M. T. (1) (M. T. (1)), B. T. (B. T.),
M. T. (2) (M. T. (2)), S. U. (S. U.), H. W. (H. W.), R. W.
(R. W.), J. W. (1) (J. W. (1)), J. W. (2)
(J. W. (2)), M. W. (M. W.), Ł. W. (Ł. W.), J. W. (3) (J. W. (3)),
J. W. (4) (J. W. (4)), A. Z. (A. Z.), J. Ż. (J. Ż.)

o wymiar składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 5 czerwca 2012 r. sygn. akt IX U 26/12

1. oddala apelację,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

na rzecz (...) Spółki z o.o. w R. kwotę 2.700 zł

(dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

/-/ SSA Z. Gwizdak /-/ SSA J. Ansion /-/ SSA M. Małek-Bujak Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 1880/12

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 8 listopada 2011r. wydaną w stosunku do (...) Sp. z o.o. w R., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. dokonał odpisu składek na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za miesiąc 12/2010r. w kwocie 75,09 zł oraz przypisu składek:

a) za miesiące: 01/2008r., od 03/2008r. do 01/2009r., 04/2009r., od 06/2009r. do 10/2010r., od 03/2010r. do 12/2010r. na:

- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 72.768,75 zł,

- na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego w kwocie 14.903,55 zł,

- na Fundusz Pracy w kwocie 6.039,84 zł,

- na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwocie 246,52 zł,

b) za miesiące 01/2010r., od 03/2010r. do 12/2010r. na Fundusz Emerytur Pomostowych w kwocie 418,52 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że z dokonanych przez inspektora kontroli ustaleń, zawartych w protokole pokontrolnym z dnia 11 sierpnia 2011r. wynika, że płatnik nie naliczył składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od przychodów za okres 03/2008r., 12/2008r., 12/2009r., 03/2010r. i 12/2010r. uzyskiwanych przez pracowników w związku z otrzymaniem przez nich paczek świątecznych z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, zaś za miesiąc 01/2008r.,

od 03/2008r. do 01/2009r., 04/2009r., od 06/2009r. do 01/2010r. i od 03/2010r. do 12/2010r. od przychodów uzyskiwanych przez pracowników w związku

z otrzymaniem przez nich dofinansowań do tzw. wczasów pod gruszą oraz za okres od 08/2008r. do 11/2008r. i od 08/2010r. do 12/2010r. od wypłaconych ekwiwalentów na pomoce szkolne. Ponadto płatnik nie naliczył składek na Fundusz Emerytur Pomostowych od przychodów za miesiące 03/2010r. i 12/2010r. uzyskiwanych przez pracowników w związku z otrzymaniem przez nich paczek świątecznych z okazji Świąt Wielkanocnych i Świąt Bożego Narodzenia, a za miesiące 01/2010r.

i od 03/2010r. do 12/2010r. a za miesiące 01/2010r. i od 03/2010r. do 12/2010r.

od przychodów uzyskiwanych przez pracowników w związku z otrzymaniem przez nich dofinansowań do tzw. wczasów pod gruszą oraz za okres od 08/2008r.

do 12/2010r. Stwierdzone przez Zakład, w drodze kontroli, nieprawidłowości nie zostały przez płatnika skorygowane zgodnie z protokołem. Złożone przez płatnika zastrzeżenia do protokołu kontroli nie zostały przez ZUS uwzględnione. Pomimo to płatnik składek nie złożył prawidłowej dokumentacji rozliczeniowej za podany wyżej okres, a tym samym nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 47 ust. 3, 3a, 3b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W związku z powyższym, wydanie decyzji okazało się konieczne. Ponadto w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji ZUS zobowiązał płatnika do bezzwłocznego złożenia prawidłowej dokumentacji rozliczeniowej.

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. w R. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, zarzucając:

- naruszenie art. 8 ustawy z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że dla prawidłowego przyznawania przez pracodawcę określonych świadczeń socjalnych wymagane jest przyjmowanie od pracowników oświadczeń o stanie majątkowym i rodzinnym wyłącznie w formie pisemnej, kiedy wystarczające jest złożenie takiego oświadczenia w formie ustnej,

- naruszenie § 2 ust. 1 pkt 27 w zw. z pkt 26 rozporządzenia Ministra Pracy

i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,

w związku z pkt 26 rozporządzenia, poprzez ich nie zastosowanie w sytuacji, gdy z treści w/w przepisów wynika, iż stany faktyczne w nich określone nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a w konsekwencji również na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że odwołujący nie sformułował na piśmie przedziałów dochodowych uprawniających do pomocy socjalnej z funduszu, kiedy faktycznie, zgodnie z § 5 ust. 2 Regulaminu Udzielania Świadczeń i Pomocy z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, ze świadczeń z Funduszu korzystają mogą pracownicy spełniający określone w nim warunki, w zależności od zaklasyfikowania ich do poszczególnych grup zaszerogowania i przy uwzględnieniu, zgodnie z § 5 ust. 2 Regulaminu, ich sytuacji życiowej, materialnej, mieszkaniowej,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że odwołujący nie odbierał od pracowników oświadczeń o stanie majątkowym i rodzinnym

w sytuacji przyznawania świadczeń socjalnych, kiedy faktycznie oświadczenia takie były składane przez pracowników w formie ustnej przed właściwą do przyznawania świadczeń komisją socjalną działającą u odwołującego.

Wskazując na powyższe zarzuty, odwołujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że odwołujący prawidłowo obliczał

i odprowadzał należne składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych - w zakresie objętym przedmiotowym postępowaniem,

2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania płatnik wskazał, że świadczenia, o których mowa w niniejszej sprawie - dofinansowanie tzw. „wczasów po gruszą”, przyznawanie paczek okolicznościowych, ekwiwalentu za pomoce szkolne, nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a w konsekwencji również ubezpieczenie zdrowotne i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 5 czerwca 2012r., sygn. akt IX U 26/12, Sąd Okręgowy w Gliwicach - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uznał, iż odwołujący (...) Sp. z o.o. w R. nie ma obowiązku płacenia składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres: styczeń 2008r., od marca 2008r. do stycznia 2009r., kwiecień 2009r., od czerwca 2009r. do stycznia 2010r., od marca 2010r. do grudnia 2010r. w kwocie 72.768,75 zł (siedemdziesiąt dwa tysiące siedemset sześćdziesiąt osiem złotych siedemdziesiąt pięć groszy), Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za okres styczeń 2008r., od marca 2008r. do stycznia 2009r., kwiecień 2009r., od czerwca 2009r. do stycznia 2010r., od marca 2010r. do grudnia 2010r. w kwocie 14.903,55 zł (czternaście tysięcy dziewięćset trzy złote pięćdziesiąt pięć groszy), Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za miesiąc grudzień 2010r. w kwocie 75,09 zł (siedemdziesiąt pięć złotych dziewięć groszy), Fundusz Pracy za okres styczeń 2008r., od marca 2008r. do stycznia 2009r., kwiecień 2009r., od czerwca 2009r. do stycznia 2010r., od marca 2010r. do grudnia 2010r. w kwocie 6.039,84 zł (sześć tysięcy trzydzieści dziewięć złotych osiemdziesiąt cztery grosze), Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres styczeń 2008r., od marca 2008r. do stycznia 2009r., kwiecień 2009r., od czerwca 2009r. do stycznia 2010r., od marca 2010r. do grudnia 2010r. w kwocie 246,52 zł (dwieście czterdzieści sześć złotych pięćdziesiąt dwa grosze), Fundusz Emerytur Pomostowych za okres styczeń 2010r., od marca 2010r. do grudnia 2010r. w kwocie 418,52 zł (czteryście osiemnaście złotych pięćdziesiąt dwa grosze).

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2012r. Sąd Okręgowy w Gliwicach - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku uzupełnił wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku Wydziału IX Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 czerwca 2012r., wydanego w sprawie o sygn. akt IX U 26/12 w ten sposób, że zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz odwołującego (...) Sp. z o.o. w R. kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W oparciu o zeznania odwołującego oraz zainteresowanych Sąd I instancji ustalił, iż podziałem środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych zajmowała się Komisja, dotyczących min. bonów świątecznych z okazji Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz wczasów pod gruszą. Przy podziale tych świadczeń Komisja brała pod uwagę regulamin udzielania świadczeń i pomocy z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, obowiązującego u odwołującego od 2006r. Przy świadczeniach z tytułu wczasów pod gruszą także brany był pod uwagę średni zarobek przypadający w rodzinie pracownika ubiegającego się o dofinansowanie. Zarobek uzyskiwany przez pracownika był sprawdzany przez Komisję w Spółce a dodatkowo pracownik ustnie oświadczał Komisji jaki dochód przypada na członka w jego rodzinie. Komisja przekazywała te informacje kadrowej, która wpisywała te informacje w karty ewidencyjne korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W powyższy sposób były dokonywane podziały bonów z tytułu Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia. Dodatkowo były rozdawane paczki świąteczne dla dzieci. Paczki dostawały wszystkie dzieci pracowników Spółki, które nie ukończyły 14 roku życia. O dochodach przypadających na członka rodziny pracownicy informowali Komisję czasami indywidualnie, tj. któregoś z członków Komisji - obradująca Komisja w celu podziału świadczeń posiadała wówczas całość informacji o dochodach przypadających na członka rodziny danego pracownika.

W sytuacji, gdy pracownik sam Komisji nie informował o wysokości dochodów - Komisja uzyskiwała samodzielnie te informacje telefonicznie lub osobiście. Komisja socjalna ustalała przed podziałem bonów i świadczeń z funduszu socjalnego sytuację materialną pracowników. Komisja także ustalała w jakiej wysokości dany pracownik ma otrzymać bon lub dofinansowanie do wczasów pod gruszą. W zależności od dochodów, wysokość świadczeń była zróżnicowana. Bony były w różnych wysokościach - 100,00 zł, 150,00 zł, 200,00 zł. Zgodnie z poczynionymi ustaleniami faktycznymi, w latach objętych zaskarżoną decyzją, tj. od 2008r. do 2010r., Spółka stosowała takie same kryteria przyznawania świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W ocenie Sądu Okręgowego, zeznania zainteresowanych i przedstawiciela płatnika są konsekwentne i nawzajem się pokrywają, a nadto znajdują odzwierciedlenie w Regulaminie i pozostałych dokumentach złożonych do akt sprawy.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, poza sporem pozostaje okoliczność, że tzw. „paczki świąteczne”, „wczasy pod gruszą” oraz ekwiwalenty na pomoce szkolne w odwołującej Spółce, zostały sfinansowane w całości z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Spór w sprawie sprowadza się do ustalenia czy świadczenia jw. faktycznie spełniają walor świadczenia socjalnego, a tym samym, czy mogły być wydatkowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne i korzystać z wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, na podstawie powołanego przepisu.

Sąd I instancji wskazując na definicję działalności socjalnej przewidzianej w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych stwierdził, iż działalność socjalna stanowi szerokie pojęcie, a konkretny rodzaj działalności determinuje zbiorowy charakter usługi lub skierowany do konkretnego pracownika. Wskazał, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważał dotychczas pogląd, że do wszystkich świadczeń wypłaconych z ZFŚS należy stosować kryteria socjalne wymienione w art. 8 ust. 1 ustawy o funduszu świadczeń socjalnych.

Jednakże w wyroku z dnia 23 października 2008r., wydanym w sprawie II PK 74/08 (OSNP 2010/ 7-8 /88), na który powołuje się odwołujący, Sąd Najwyższy stwierdził, że „Przepis art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (jednolity tekst: Dz. U. z 1996r. Nr 70, poz. 335 ze zm.) nie odnosi się do całości działalności socjalnej, w rozumieniu art. 2 pkt 1 tej ustawy, a jedynie do ulgowych świadczeń i usług. Regulamin może przewidywać wydatkowanie środków funduszu na inne cele mieszczące się w ramach działalności socjalnej oraz ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechnej dostępności na równych zasadach w zakresie imprez integracyjnych.” W uzasadnieniu do powyższego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że od istoty usługi lub świadczenia zależy, czy przy jego udzielaniu należy stosować kryterium socjalne. W świetle powyższego orzeczenia, Sąd Okręgowy uznał, że zwyczaj obchodzenia świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy, przyjęte w polskim społeczeństwie, determinują powszechny charakter świadczenia w postaci paczek towarowych, wydawanych z okazji tych świąt i uzasadniają przyznawanie tego świadczenia wszystkim pracownikom, bez wyłączenia jakichkolwiek grup, czy też poszczególnych pracowników. Nie ulega wątpliwości, iż powszechność świadczenia dotyczy także dofinansowań do „wczasów pod gruszą”. Powszechny charakter świadczenia nie musi jednak oznaczać jego dostępności na równych zasadach. W uzasadnieniu do cytowanego orzeczenia, Sąd Najwyższy podkreślił, że od istoty usługi lub świadczenia zależy, czy przy jego udzielaniu należy stosować kryterium socjalne.

Zdaniem Sądu, istota spornego świadczenia obliguje do zastosowania przy jego podziale kryteriów określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994r.

o funduszu świadczeń socjalnych. Powołana ustawa daje pracodawcy możliwość posłużenia się różnymi kryteriami, w zależności od rodzaju i charakteru świadczenia. Wymienione w art. 8 ust. 1 ustawy o funduszu świadczeń socjalnych kryteria wskazują, że ich kolejność jest przypadkowa i od rodzaju świadczenia zależy wybór właściwego kryterium socjalnego (pogląd taki wyraził dr Piotr Przesinowski

w artykule „Kryteria socjalne, a dystrybucja środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych” Monitor Prawa Pracy Nr 12/10). Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwala na przyjęcie, że pracodawca zastosował kryterium socjalne przy dofinansowaniu do paczek świątecznych, wczasów pod gruszą, uzależniając ich wysokość od sytuacji materialnej poszczególnych pracowników. Oceniając

bowiem sytuację materialną pracowników, komisja kierowała się wysokością osiąganego przez nich wynagrodzenia, które decydowało o wysokości przyznanego świadczenia.

Według Sądu I instancji, z uwagi na powszechny charakter tych świadczeń, niezbyt wysoką wartość świadczeń przyznanych każdemu pracownikowi, uwzględnienie wysokości osiąganego wynagrodzenia było wystarczającym kryterium dla oceny sytuacji materialnej pracowników i podjęcia decyzji o wysokości należnych bonów, a sam fakt pogrupowania pracowników według ich dochodów świadczy o zastosowaniu kryterium socjalnego.

Sąd Okręgowy za bezzasadne uznał twierdzenia organu rentowego zawarte w protokole pokontrolnym, stanowiącym podstawę do wydania zaskarżonej decyzji, że w odwołującej Spółce świadczenia były finansowane niezgodnie z regulaminem ze względu na brak wniosków pracowników o świadczenia dotyczące paczek świątecznych oraz brak oświadczeń pracowników o dochodach na członka rodziny.

Sąd I instancji, wskazując na treść art. 8 ust. 2 ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych stwierdził, iż od decyzji pracodawcy, podjętej zgodnie

z powyższym przepisem, zależy zatem czy świadczenia będą wypłacane na wniosek, czy też wniosek taki nie będzie konieczny oraz jakie dokumenty należy przedłożyć.

W ocenie Sądu Okręgowego, wydawanie bonów świątecznych bez indywidualnego wniosku pracownika i oświadczenia o dochodach na członka rodziny, ze względu na istotę tego świadczenia, a w szczególności na jego powszechny charakter, nie naruszało zapisów zawartych w regulaminie oraz przepisów ustawy z dnia 4 marca 1994r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, iż przyznane świadczenia socjalne - dofinansowanie do wczasów pod gruszą, sfinansowanie paczek świątecznych, pomocy szkolnych, w spornych miesiącach, zostały przyznane zgodnie z regulaminem

i rozdzielone przy zastosowaniu kryterium socjalnego, a tym samym podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję na mocy

art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekając jak w wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy, zaskarżając go

w całości, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 233 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów w sposób:

a) niewszzechstronny w zakresie, w jakim Sąd nie uwzględnił w zakresie oceny dowodów istotnych okoliczności faktycznych, tj.

- okoliczności, że oświadczenia zainteresowanych o dochodach rodziny na pracownika występującego z wnioskiem o dofinansowanie z ZFŚP za lata 2008, 2009 i 2010 zostały sporządzone w dniu 23 sierpnia 2011r., tj. po dokonaniu czynności przez Inspektora kontroli ZUS i po sporządzeniu protokołu kontroli;

- okoliczności, że ekwiwalent za pomoce szkolne wypłacono na wniosek pracownika na podstawie aneksu nr 1 do Regulaminu Wynagradzania

z 1 czerwca 2006r., zatem ekwiwalent ten był składnikiem wynagrodzenia,

a nie świadczeniem z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych;

- okoliczności, że według przedłożonych przez odwołującego kart ewidencji korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, świadczenia z tego funduszu uzyskane przez osoby o wyższych dochodach, niejednokrotnie nie odbiegają, a czasami nawet przewyższają wartość świadczeń z ZFŚS uzyskanych przez osoby o dochodach niższych, co zaprzecza, aby świadczenia te miały charakter socjalny i aby przyznając je, działająca u odwołującego Komisja kierowała się wysokością osiąganego wynagrodzenia na członka rodziny;

b) sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego - w zakresie w jakim Sąd uznał za możliwe, wiarygodne i prawnie doniosłe, aby w firmie zatrudniającej ponad 100 osób, komisja socjalna ustalała średni dochód na członka rodziny pracownika ubiegającego się o dofinansowanie z ZFŚS na podstawie ustnego oświadczenia pracownika, a w braku takiego oświadczenia - aby uzyskiwała te informacje telefonicznie lub osobiście;

2. naruszenie prawa materialnego:

a) art. 8 ustawy z 4 marca 1994r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że kryteria socjalne powołane w tym przepisie nie odnoszą się do wszystkich świadczeń wypłacanych z funduszu świadczeń socjalnych;

b) t.j. § 2 ust. 1 pkt.19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przez jego niewłaściwe zastosowanie.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Skarżący podniósł, iż okoliczność, że oświadczenia zainteresowanych o dochodach rodziny na pracownika występującego z wnioskiem o dofinansowanie z ZFŚP za lata 2008, 2009 i 2010 r. zostały sporządzone w dniu 23 sierpnia 2011r., tj. po dokonaniu czynności przez Inspektora kontroli ZUS i po sporządzeniu protokołu z kontroli - podważa to ustalenie poczynione przez Sąd w oparciu o zeznania świadków i odwołującego, że dochód na członka rodziny osoby ubiegającej się o świadczenie był ustalany na podstawie ustnego oświadczenia zainteresowanego pracownika składanego Komisji, która z kolei przekazywała te informacje kadrowej, która wpisywała te informacje w karty ewidencyjne korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych - tym bardziej, że żadna z przedstawionych przez odwołującego kart ewidencyjnych nie zawiera adnotacji o dochodzie, co oznacza, że świadczenia nie były przyznawane w oparciu o jakiegokolwiek kryterium socjalne.

Zdaniem organu rentowego fakt, że ekwiwalent na pomoce szkolne wypłacano na wniosek pracownika na podstawie Aneksu nr 1 do Regulaminu Wynagradzania z 1 czerwca 2006r., przesądza o tym, iż ekwiwalent ten był składnikiem wynagrodzenia, a nie świadczeniem z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych - okoliczność ta jest oczywista w świetle przedłożonych dokumentów, zatem uznanie przez Sąd tego świadczenia za świadczenie socjalne (uzasadnienie in fine) nie może się ostać, zwłaszcza, że nawet odwołujący tak nie twierdził.

Według apelującego, Sąd I instancji nie uwzględnił również okoliczności, iż według przedłożonych przez odwołującego kart ewidencji korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, świadczenia z tego funduszu uzyskane przez osoby o wyższych dochodach, niejednokrotnie nie odbiegają, a czasami nawet przewyższają wartość świadczeń z ZFŚS uzyskanych przez osoby o dochodach niższych, co zaprzecza, aby świadczenia te miały charakter socjalny

i aby przyznając je, działająca u odwołującego Komisja kierowała się wysokością osiąganego wynagrodzenia.

Organ rentowy wskazał, że zarzut przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów jest uzasadniony dokonaniem tejże oceny przez Sąd Okręgowy w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego w zakresie, w jakim Sąd uznał za możliwe, wiarygodne i prawnie doniosłe, aby w firmie zatrudniającej ponad 100 osób Komisja socjalna ustalała średni dochód na członka rodziny pracownika ubiegającego się o dofinansowanie z ZFŚS na podstawie ustnego oświadczenia pracownika, a w braku takiego oświadczenia - aby uzyskiwała te informacje telefonicznie lub osobiście. Podkreślił, że poza oświadczeniem z dnia 22 sierpnia 2011r., z żadnego z dokumentów przedstawionych przez odwołującego nie wynika, aby odwołujący taki dochód rzeczywiście ustalił, a skoro tak - nie mógł kierować się tym kryterium przy przyznawaniu świadczeń. Dopiero oświadczenie z 22 sierpnia 2011r. zawiera stosowne ustalenie, jednak zważywszy, że zostało napisane po półtora roku od ostatniej wypłaty, nie może stanowić dowodu na istnienie kryterium socjalnego w odniesieniu do świadczeń wypłaconych w latach 2008-2009, przeciwnie - fakt, iż odwołujący jednak je sporządził dowodzi raczej tego, iż bez tego oświadczenia nie był w stanie ocenić spełnienia tychże kryteriów, mimo, iż w zeznaniach przed Sądem zapewniał, że takiej oceny dokonał. W ocenie skarżącego, Sąd I instancji dokonał błędnej wykładni art. 8 ustawy z 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych polegającej na przyjęciu, że kryteria socjalne powołane w tym przepisie nie odnoszą się do wszystkich świadczeń wypłacanych z funduszu świadczeń socjalnych. Organ rentowy stwierdził, iż w tym zakresie w pełni podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009r. I UK 121/09,

w którym Sąd ten stwierdził, że podstawowa zasada dysponowania środkami funduszu została określona w art. 8 ust. 2 ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zasada ta stanowi, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej

i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nie może zmienić tej zasady. Stąd świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem owej zasady podstawowej nie mogą być ocenione w sensie prawnym, jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych. Innymi słowy, pomoc z funduszu może być dokonywana jedynie wówczas, gdy uzależnia się jej przyznawanie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Organ rentowy zaznaczył, że nie neguje istnienia przywołanych przez Sąd I instancji zwyczajów wydawania paczek z okazji świąt, czy wypłacania „wczasów pod gruszą” przez pracodawców, jednakże zwyczaj te bez wątpienia nie odnoszą się do funduszy, z jakich następuje wypłata tego rodzaju świadczeń i związanych z tym zasad wypłaty czy też obowiązków składekowych - te kwestie bez wątpienia regulują odpowiednie przepisy.

W odpowiedzi na apelację z dnia 10 sierpnia 2012r. odwołujący wniósł

o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Odwołujący podniósł, iż wbrew twierdzeniom organu rentowego, Sąd I instancji nie przekroczył granicy swobodnej oceny dowodów i nie naruszył przepisów prawa procesowego. Zwrócił uwagę na fakt, iż § 5 ust. 2 Regulaminu Udzielania Świadczeń i Pomocy z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych określa wytyczne do przyznawania świadczeń z Funduszu poza tymi, które wymagają weryfikacji, co do kryteriów osób uprawnionych. Odwołujący wskazał, iż w protokole kontroli z dnia 11 sierpnia 2011r. prezes odwołującej Spółki potwierdził, że komisja socjalna decyduje o wartości dofinansowania, opierając się na ustnych oświadczeniach pracowników o ich dochodach oraz sytuacji rodzinnej tych osób. Zaznaczył również, iż zgodnie z § 2.1 ustawy o szczegółowych zasadach ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia na pomoce naukowe dla dzieci.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez

art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Zasadniczym aktem prawnym, regulującym kwestię ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne jest ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, a w dalszej kolejności rozporządzenia, wydane na podstawie delegacji zawartej w tej ustawie.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 205, poz. 1585 ze zm.), podstawę wymiaru tych składek stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem (nieistotnych w rozpoznawanej sprawie) ust. 1 a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Chodzi więc o przychody, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 pkt 9), które w równym stopniu stanowią przychód z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy oraz o przychody z tytułu pracy w spółdzielni (rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych) i z tytułu wytwarzania na jej rzecz produktów rolnych, tj. o przychód z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych (art. 4 pkt 10). Regulacja zawarta w cytowanym art. 18 ust. 1 określa zatem, wyłącznie w sposób pozytywny, jakiego rodzaju przychód stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, wymienionych w tym przepisie. Nie wymienia natomiast ani ograniczeń w tym zakresie, ani tym bardziej wyłączeń z podstawy wymiaru składek jakichkolwiek przychodów, oczywiście poza tymi, które nie są przychodami, w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Do określenia wyłączeń z podstawy wymiaru składek niektórych rodzajów przychodów został natomiast zobowiązany minister do spraw zabezpieczenia społecznego na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 21 powołanej ustawy. Realizując tę delegację, Minister Pracy i Polityki Socjalnej w rozporządzeniu z dnia 8 grudnia 1998r. określił szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. nr 161, poz. 1106). Treść przepisów tego rozporządzenia wyraźnie wskazuje (§ 1), iż dotyczą one stanowiącego podstawę wymiaru składek przychodu osiąganego przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, oraz § 2.

Wynikająca ze wspomnianego art. 21 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych delegacja dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 tej ustawy, daje temu ministrowi uprawnienie odnoszące się do określenia wyłączeń

z podstawy wymiaru składek niektórych rodzajów przychodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2009r., II UK 189/08, OSNP 2010 nr 17-18, poz. 218). Minister Pracy i Polityki Socjalnej wykonał tę delegację jedynie w odniesieniu do enumeratywnie wymienionych w rozporządzeniu z dnia 18 grudnia 1998r. rodzajów przychodów określonych w § 2 tego rozporządzenia. Zgodnie z treścią § 2 ust. 1

pkt 19 i 27 wymienionego rozporządzenia (szczególnie istotnego z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy), podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych a także świadczenia na pomoce naukowe dla dzieci.

Nie ulega wątpliwości, że fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin, a także emerytów i rencistów. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach. Przepis art. 1 ust. 1

ustawy z dnia 4 marca 1994r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych

(t.j. Dz. U. z 1996r. nr 70, poz. 335 ze zm.) stanowi, że ustawa określa zasady tworzenia przez pracodawców Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu oraz przewiduje, że Fundusz ten jest przeznaczony na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych

do korzystania z Funduszu oraz na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych. Według art. 2 pkt 1 ustawy, działalność socjalna oznacza usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, udzielania pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Stosownie zaś do art. 2 ust. 6 ustawy, osobami uprawnionymi do korzystania z Funduszu są osoby (pracownicy i ich rodziny, emeryci i renciści, byli pracownicy i ich rodziny), którym pracodawca przyznał w regulaminie, o którym mowa w art. 8 ust. 2 ustawy, prawo korzystania ze świadczeń socjalnych finansowanych z Funduszu. Ostatni z wymienionych przepisów wymaga z kolei, aby pracodawca w regulaminie - uzgodnionym z zakładowymi organizacjami związkowymi - ustalił między innymi "warunki korzystania przez osoby uprawnione z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu". Treść art. 8 ust. 1 ustawy uzasadnia przy tym tezę, że pracodawca nie może ustalić tych warunków według wybranych przez siebie kryteriów, z pominięciem naczelnej zasady wyrażonej w tym przepisie, tej mianowicie, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu jest uzależnione wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Jak

z przedstawionej regulacji wynika, ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych nie upoważnia do tworzenia takich zasad podziału funduszu socjalnego, które pozostawałyby w sprzeczności z jej art. 8 ust. 1. Ten przepis wyraźnie powiązał zaś zasady korzystania z funduszu socjalnego z sytuacją rodzinną i materialną osób uprawnionych. Jest to tzw. kryterium socjalne, którego przyjęcie przez ustawodawcę prowadzi do wniosku, że jest wykluczone przyznawanie ulgowych usług i świadczeń

z Funduszu ogółowi zatrudnionych na podstawie innych kryteriów. Taką rolę funduszu potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 sierpnia 2001r.

(I PKN 579/00, OSNAPiUS 2003 nr 14 poz. 331), dodatkowo stwierdzając, że wykluczone jest przyznawanie ulgowych usług i świadczeń z Funduszu ogółowi uprawnionych w tej samej wysokości, według zasady "każdemu po równo". Zdaniem Sądu Najwyższego, doświadczenie życiowe pokazuje, że jest mało prawdopodobne, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej

i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń

w tej samej wysokości. Tym bardziej, więc możliwość taką należy wyłączyć, gdy uprawnionymi jest kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt osób. Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 września 2009r. (I UK 121/09, Lex nr 537030), wskazując przy tym, że jeżeli wypłata bonów towarowych nie miała charakteru socjalnego, gdyż nie wiązała otrzymania bonów z kryterium socjalnym (jako przyznanych w jednakowej wysokości), to bony te trzeba ocenić jako świadczenie dodatkowe pracodawcy, a nie świadczenie z funduszu świadczeń socjalnych, ze wszystkimi tego konsekwencjami prawnymi tak wobec pracowników, jak wobec płatnika składek i jednocześnie pracodawcy.

Całość regulacji zawartej w art. 8 wymienionej ustawy uprawnia zatem - w ocenie Sądu Apelacyjnego - do konkluzji, że pracodawca nie może wydatkować środków Funduszu niezgodnie z treścią regulaminu zakładowej działalności socjalnej (ust. 2), przy zastosowaniu kryterium innego niż socjalne. Przyznanie świadczeń

z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych np. paczek świątecznych, wczasów pod gruszą niezależnie od sytuacji majątkowej, życiowej czy rodzinnej uprawnionych, prowadzi więc do sytuacji, w której świadczenia te nie stanowią świadczeń socjalnych podlegających wyłączeniu z podstawy wymiaru składek i należałoby uznać je za przychód, w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2000r. nr 14, poz. 176 ze zm.),

który to przychód stanowiłby podstawę wymiaru składek (art. 18 ust. 1 ustawy

z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. oraz

art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz art. 29 ust. 1 ustawy

z dnia 13 lipca 2006r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy).

Z art. 8 ust. 2 powołanej ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych wynika, że zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasady i warunki korzystania z usług i

świadczeń finansowanych z Funduszu określa - co już zostało wspomniane wyżej - regulamin, który powinien być zgodny z przepisami ustawy, w tym przede wszystkim z naczelną zasadą ustaloną w art. 8 ust. 1, według której o przyznawaniu ulgowych usług i świadczeń decyduje kryterium socjalne.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił zarzutów skarżącego polegających na twierdzeniu, iż świadczenia nie były przyznawane w oparciu o kryterium socjalne.

Analiza obowiązującego w Spółce (...) regulaminu udzielania świadczeń i pomocy z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych wraz z aneksem wskazuje, iż zgodnie z opisaną wyżej naczelną zasadą (kryterium socjalnego) - do korzystania ze świadczeń przewidzianych w tym regulaminie są uprawnieni wszyscy pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy, niezależnie od rodzaju umowy i wymiaru czasu pracy. Z § 4 regulaminu wynika, iż środki Funduszu przeznacza się na: dofinansowanie do wczasów pod gruszą, które przyznawane będzie co roku według dochodów pracowników oraz między innymi zakup paczek dla dzieci z okazji Mikołaja, paczki świąteczne dla pracowników, spotkania okolicznościowe pracowników; ponadto przewidziano zapomogi dla pracowników w wypadkach losowych i zdrowotnych. Zgodnie z regulaminem, przyznawanie świadczeń zależy od sytuacji życiowej, rodzinnej, materialnej i mieszkaniowej. W pierwszej kolejności świadczenia przyznawane są uprawnionym o niskich dochodach, samotnie wychowującym dzieci, opiekującym się dziećmi i członkami rodziny wymagającymi specjalnej troski lub leczenia (§ 5).

Wbrew twierdzeniom skarżącego, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostaje okoliczność, iż oświadczenia zainteresowanych o osiąganych dochodach zostały złożone po dokonaniu czynności przez inspektora kontroli ZUS. Złożone oświadczenia potwierdzają bowiem fakt złożenia ustnych oświadczeń w Komisji socjalnej o dochodach na jednego członka rodziny w latach 2008 - 2010 i tym samym potwierdzają prawidłowość dysponowania środkami Funduszu.

Z poczynionych ustaleń wynika, iż przy dofinansowaniu wczasów pod gruszą, finansowaniu paczek świątecznych, Komisja socjalna uwzględniła regulamin udzielania świadczeń i pomocy z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, biorąc pod uwagę średni zarobek przypadający w rodzinie pracownika ubiegającego się o dofinansowanie. Zarobek uzyskiwany przez pracownika był sprawdzany przez komisję, a nadto pracownik ustnie oświadczał komisji, jaki dochód przypada na członka w jego rodzinie. Następnie komisja przekazywała te informacje kadrowej, która wpisywała te informacje w karty ewidencyjne. Co więcej, w protokole kontroli z dnia 11 sierpnia 2011r. prezes odwołującej się Spółki potwierdził, że to Komisja socjalna decyduje o wartości dofinansowania, opierając się na ustnych oświadczeniach pracowników o ich dochodach oraz sytuacji rodzinnej. Podał, iż jedynie przy przyznawaniu zapomóg składane jest oświadczenie na piśmie o dochodach na osobę w rodzinie, zaś aby otrzymać paczkę świąteczną pracownicy nie są zobligowani do składania żadnych dokumentów w tym zakresie. Należy zatem podzielić pogląd Sądu I instancji, iż pracodawca jednak dokonał oceny kryteriów socjalnych, zgodnie ze stosowaną praktyką (wypracowaną przez Komisję).

Za szczególnie chybiony należy przy tym uznać zarzut skarżącego, iż z przedłożonych przez odwołującego kart ewidencji wynika, że świadczenia uzyskane z funduszu świadczeń socjalnych przez osoby o wyższych dochodach nie odbiegają, a czasami nawet przewyższają wartość świadczeń z Funduszu uzyskanych przez osoby o niższych dochodach, co zaprzecza, aby świadczenia te miały charakter świadczeń socjalnych. Podniesiony przez skarżącego zarzut nie znajduje potwierdzenia w dokumentacji przedłożonej przez odwołującego. W kartach ewidencji odnotowywano bowiem informacje dotyczące sytuacji rodzinnej i majątkowej.

Z kolei, J. G. zeznał, iż większe dofinansowanie otrzymują ci pracownicy, którzy osiągają dochody na poziomie minimalnego wynagrodzenia, a niższe ci, którzy osiągają dochody na poziomie wyższym niż minimalne wynagrodzenie. Nie bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż z przedłożonych przez odwołującego protokołów kontroli za poprzednie lata wynika, iż organ rentowy nie stwierdził żadnych nieprawidłowości w zakresie dysponowania

i wydatkowania przez płatnika składek środkami pieniężnymi przeznaczonymi na finansowania świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Podkreślić trzeba, że organ rentowy nie ma uprawnień do ingerencji w zasady przydziału przedmiotowych świadczeń, to jest w badanie sytuacji materialnej, rodzinnej i osobistej pracowników. Problem ten ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych uregulowała odmiennie, przyznając uprawnienia kontrolne związkom zawodowym. Zatem tylko związki zawodowe mogą, zgodnie z art. 8 ust. 3 w/w ustawy wystąpić do sądu pracy z roszczeniem o zwrot Funduszowi środków wydatkowanych niezgodnie z przepisami ustawy lub o przekazanie należnych środków na Fundusz. Z tych względów, zarzut apelacji traktować należy jako bezzasadny, bowiem organ rentowy zmierzał do przekroczenia przysługujących mu uprawnień.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, przyznawanie spornych świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nastąpiło zatem z uwzględnieniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób korzystających z Funduszu, zgodnie z zasadą dokonywania dysponowania środkami Funduszu, wynikającą wprost - co już zostało podkreślone - z art. 8 ust. 2 ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. Stąd świadczenia wypłacone przez pracodawcę z uwzględnieniem owej podstawowej zasady mogą być ocenione w sensie prawnym, jako świadczenia socjalne i tym samym korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych.

Powyzsze okoliczności, w pełni zatem uprawniają trafnie wyprowadzony przez Sąd I instancji wniosek, iż przyznając świadczenia socjalne: dofinansowanie wczasów pod gruszą, sfinansowanie paczek świątecznych uprawnionym osobom, odwołujący istotnie realizował (w zakresie objętym zaskarżoną w sprawie decyzją organu rentowego) przy ich pomocy cele socjalne z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, wartość przedmiotowych świadczeń była bowiem zależna od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników.

Opisana sytuacja powoduje tym samym, iż odwołujący przyznawał świadczenia (wydatkował środki Funduszu) zachowując kryterium socjalne, co oznacza zachowanie przepisów ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Skoro zatem przyznane świadczenia miały charakter socjalny, gdyż otrzymanie ich wiązało się z kryterium socjalnym, to brak było podstaw do uznania ich za przychód, w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2000r., nr 14, poz. 176 ze zm.), który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek (art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Zachodziło tu bowiem wyłączenie przewidziane w § 2 ust. 1 pkt 19 wymienionego rozporządzenia.

Apelujący podnosił, iż Sąd I instancji nie uwzględnił okoliczności, iż ekwiwalent na pomoce szkolne wypłacano na wniosek pracownika na podstawie aneksu nr 1 do Regulaminu Wynagradzania z 1 czerwca 2006r., zatem ekwiwalent ten stanowił składnik wynagrodzenia, a nie świadczenie z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, tym samym brak było podstaw do uznania tego świadczenia za świadczenie socjalne. Niemniej jednak z treści § 2 pkt 27 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998r. wynika wprost, iż przychód w postaci świadczeń na pomoce naukowe dla dzieci nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Świadczenia pracownicze polegające na przyznawaniu pracownikom ekwiwalentu za pomoce szkolne, przyznawane były zgodnie z § 4 ust. 2 Regulaminu Wynagradzania, lecz zgodnie z powołanym unormowaniem, nie stanowiły podstawy wymiaru składek.

Zarzut apelacji odnoszący się do naruszenia § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, także

nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem przepis ten wyraźnie stanowi, iż podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Organ rentowy nie wskazał na czym więc miałyby polegać naruszenie tego przepisu, ograniczając się do stwierdzenia, iż naruszenie prawa materialnego nastąpiło poprzez zastosowanie powyższego uregulowania w stanie faktycznym, który takiego zastosowania nie usprawiedliwiał.

Równie bezzasadnym jest, zdaniem Sądu Apelacyjnego, powoływanie się przez skarżącego na pogląd prezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 września 2009r. (I UK 121/09), który zapadł w stanie całkowicie odmiennym od charakteryzującego rozpatrywaną sprawę.

W tych okolicznościach sprawy, stanowisko Sądu Okręgowego jest w pełni prawidłowe i uzasadnione.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego.

O kosztach rozstrzygnięto w oparciu o art. 98 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 1 i § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).

/-/ SSA Z. Gwizdak /-/ SSA J. Ansion /-/SSA M. Małek-Bujak Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JR